

Miljøbyen Gamle Oslo har utarbeidet flere visjoner for utbygging i Bjørvika der ny opera inngår som et vesentlig prosjekt. Denne illustrasjonen viser Bjørvika bygd ut med det operaprojektet som er skissert i Kulturdepartementets Stortingsproposisjon om nytt operahus og med Akvarieselskapets forslag til akvarium på Bjørvikautstikkeren (A 38 arkitekter). Illustrasjonen bygger på en byutviklingsskisse utarbeidet av ØKAW arkitekter/INBY. Tegning: Ole A. Krogness.

Opera- debatten

Et nytt operahus trenger plass og rom. I Norges hovedstad er det både plass og rom og behov for byvisjoner – i Bjørvika. Førøvrig må Vestbanen bevares.

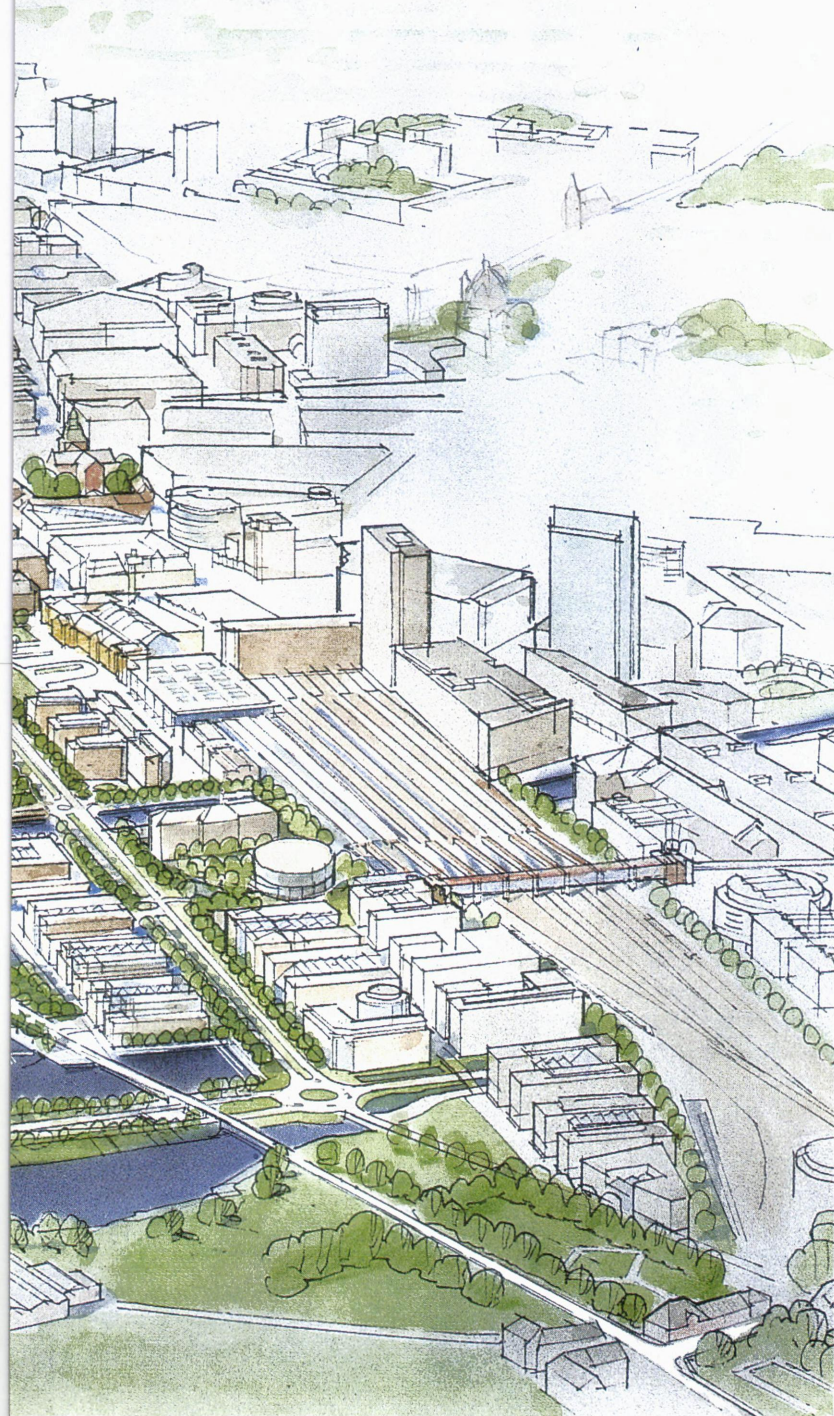
AV
MORTEN KROGSTAD

Også blant Oslo Byes Vels medlemmer vil det være ulike synspunkter på hvor en ny opera bør ligge. Noen mener at alle gode krefter nå må trekke i samme retning. Enkelte hevder at det er redselen for at Vestbanebygningen og dens anlegg vil bli revet i prosessen frem til opera, som er den egentlige beveggrunn.

Dette er i noen grad riktig. Trusselen om riving av Vestbanen var det som satte protestaksjonen «Vestbanens Venner» i gang, og som sikkert også har medvirket til fredningen. Men det er flere gode grunner til å rette blikket mot Bjørvika.

1. Vestbanetomten verken trenger eller tåler en opera. (Altså; legg den til et sted hvor disse betingelser er omvendt).

2. Vestbanestasjonen står

bokstavelig talt i veien for – eller gjør det iallfall svært komplisert – å få til et godt prosjekt. Vestbanens bygninger vil bli liggende som små «hundehus» ved siden av det store kompleksset.

3. Blant annet av disse årsaker var det grunn til å

sorg for interiørene. Har hun hørt om «Sagaromet» i 2. etasje?

4. En opera på Vestbanen vil få en høyde på 40-50 meter, og ikke bare svekke Rådhusets etablerte dominans, men også forstyrre innsynet fra fjorden og havnen inn i byen, f.eks. til

som nettopp trenger et slikt «løft».

PIPERVIKA ER FULL

Det er i og for seg greit nok at mange ønsker seg en opera på Vestbanen. Her ligger en forholdsvis byggeklar tomt med en brukbar beliggenhet. Men det fredede Vestbaneanleg-

get står i veien, og området trenger ingen opera, fordi det nære, halvnaere og tangerende området er stappfullt av tilbud og aktiviteter.

Det er stor synd at den sittende regjering har overprøvet sine lokale partilag og presset gjennom en innstilling om plassering bak Vestbanens bygninger – en patetisk løsning for Vestbanen, for operaen og for byen. Plan- og bygningsetaten har i forslag til kommunedel-

Idéprosjekt «Tivolihaven» for Vestbaneområdet er et alternativ til en massiv utbygging av området. Området er tenkt som en grønn lund med bl.a. varietéteater, utescener og restauranter. Tegning: Tom Skarpaas.

frykte at politikerne skulle finne på å oppheve fredningen for hele eller deler av Vestbaneanlegget. – Og igjen har vi fått rett!

Utspillene er kommet, både fra arkitekter og politikere. Det er allerede varslet at fredningen av Stasjonsmesterbygningen kan bli opphevet, slik at den blir revet. Dessuten har kulturminister A.E. Lahnstein uttalt at arkitekt G.A. Bulls bygning kan bevares uten spesiell om-

Slottet. Men siden estetiske hensyn i tiden etter krigen ikke har betydd særlig mye, verken for planleggere eller politikere, kan vi vel ikke vente oss noe mer.

5. En opera i Bjørvika vil, selvsagt avhengig av på hvilket sted den plasseres, uansett kunne formes mye friere enn i den inntengt situasjonen på Vestbanen. I tillegg vil den bli et kulturelt og prestisjemessig lokomotiv inn i et område

plan vist til verdien av å plassere operaen i Bjørvika, blant annet av nevnte byplanstrategiske hensyn til et slikt bygg.

Det kan være på sin plass å sitere kulturministerens eget partiprogram ved kommunevalget i 1995: «Dersom det skal bygges nytt Operabygg, går Oslo Senterparti inn for at det legges til Bjørvika. Dersom nytt Operabygg av ulike grunner må innpasse i eksisterende

bygninger, går Oslo Senterparti inn for at det legges til Folketeaterbygningen eller DnC's gamle bygg.»

Det var *det* programmet!

BYKVALITETER PÅ SPERRET KONTO

Samtidig finnes det syd for Østbanen, mot Bjørvika, et utrolig kulturhistorisk arsenal i form av eldre bygninger: Østbanestasjonen, Den Norske Amerikalinje, Stenpakkhuset, Tollboden, Oslo Børs og Havnelage-ret, Astrup/Fearnley-stiftelsen, Militærhospitalet, Losjen og Den Norske Bank osv. Disse ligger like ved et brakkland av et bylandskap ødelagt av by- og trafikk-planleggere på 1960-tallet. Denne innerste del av Bjørvika har nå en sjanse til å bli tilgjengelig og attraktiv for allmennheten i nær fremtid.

En opera her kan nettopp forløse det potensiale som ligger i det nevnte bygningsmiljø med alle de kulturelle og rekreasjonsmessige muligheter som foreløpig står på sperret konto. Et slikt kulturbygg vil gi området ny prestisje – og både legge et press på, og trekke med seg, sine nære omgivelser slik at den indre del av vika får et byplanmessig løft. Derved vil også hovedstadens sentrum knyttes til Middeldalderbyen under Ekeberg.

«NASJONALE HENSYN»

Det er lett å forstå at Vestbanealternativet for mange fremstår som en forlokkende mulighet – særlig hvis man er redd for at saken

ellers vil trekke i nye langdrag. Men argumentasjonen for opera på Vestbanetomten kobles nå stadig oftere med nye, uvedkommende argumenter. Stadig oftere leser vi at Vestbanen må velges og Bjørvika vrakes fordi operaen er et nasjonalt prosjekt som ikke skal la seg diktere av hovedstadens interesser. Dette må vel være det største sludderet som er brakt inn i denne debatten hittil.

Her er et lite knippe sitater fra innlegg som støtter opera på Vestbanen:

«Leder»

(DAGBLADET):

«*Snevre Oslo-interesser må ikke være avgjørende i en så viktig sak.*»

Kjell Bækkelund

(AFTENPOSTEN):

«*Arbeiderpartiet må også innse at det har et medansvar for Oslo som hovedstad.*»

Andreas Nesheim

(KLASSEKAMPEN):

«*Men ein opera er noko langt meir enn eit lokalt Oslobygg. Det skal vera riksdekkjande.*»

«Leder»

(DAGBLADET):

«*Ingen lokal sak.*» ...

«*Operaen er en nasjonal institusjon.*»

La gå at de mener at Vestbanealternativet bør realiseres, men hvordan prosjekterer og lokaliserer man en RIKSDEKKENDE opera? Skal operaen ligge i Oslo, da bør sannelig Oslo ha det avgjørende ordet.

Og da er det et selvfølgelig krav at man også nøye vurderer hvordan en slik gigantinvestering best kan tjene hovedstadens bymessige utvikling. Slik at man totalt får full valuta for pengene! Man skal altså (enda en gang!) strø om seg med hundretalls millioner uten å sørge for at man får maksimal uttelling!

FREMDRIFT I KLEMME

For å sikre seg at operaen ikke engang skal få en sjanse til å bli seriøst vurdert for Bjørvika, gjør man to ting:

1. Man forsinker fremdriften av forlengelsen av tunnelen under Bjørvika, som er selve nøkkelen til å få fart i fristillingen av området omkring Christian Frederiks plass ved Østbanestasjonens sydside.

2. Dernest lager man en «tidslås» og knytter operaens åpning til Norges hundreårsjubileum som selvstendig nasjon; 2005. – Som om dette årstallet har noe med opera å gjøre!

Derved har man satt hele systemet i klemme. Og alle roper og skriker og hyler – som om det spiller noen som helst rolle – om operaen blir innviet med faner og flagg i 2005 eller 2010.

